

'Dubbel gevoel in turbul

'We staan aan de vooravond van heel ingrijpende wijzigingen voor het personeel van de krijgsmacht en dus ook voor de luchtmacht. De mensen zullen de komende tijd ervaren als een tijd waarin dingen minder zeker lijken te zijn dan ze altijd waren. Als Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht vervul je dan een belangrijke rol.' Luitenant-generaal Cees de Veer, de afgelopen vijf jaar IGK, draagt zijn functie als ombudsman van Defensie over aan landmachtcollega luitenant-generaal Ad van Baal. Afscheid van een bevlogen luchtmachtcollega die - als personeelsman in hart en nieren - de mens in de KLu altijd centraal stelde.

Tekst: René Bouwhuis

ente periode'

Links: Luitenant-generaal Cees de Veer voor het statige landhuis 'De Zwaluwenberg'. Vanaf 1945 trok Prins Bernhard als eerste bewoner in dit pand, dat sindsdien als uitvalsbasis dient voor de IGK.

Foto: Hennie Keeris

Linksonder: De IGK luistert tijdens een werkbezoek aan Gilze-Rijen naar de belevingen van Apache-vliegers, eerste luitenants Jasper Joosten (302 Sqn), Roy de Ruiter en Martijn de Jong (301 Sqn) tijdens hun opleiding in Amerika.

Foto: fotosectie Gilze-Rijen

Links: In zijn periode als IGK heeft De Veer alle defensieonderdelen wel een keer bezocht. Zo ook de Vliegbasis Eindhoven waar hij onder meer sprak met personeel van het 940 Logistiek & Onderhoudsquadrone.

Foto: SM Petra Aartsen, fotosectie Vlb Eindhoven

Terwijl de geuren van het omringende bos zich nestelen in het reukorgaan, zwaait de grote houten deur van 'De Zwaluwenberg' open. Het statige landhuis bij Hilversum dient al jaren als uitvalsbasis voor de IGK. De muren tonen foto's en schilderijen waarin de geschiedenis van het pand en haar bewoners naar voren komt. Hierin mag Prins Bernhard, die als eerste bewoner introk, niet ontbreken. Van 1945 tot 1976 was hij Inspecteur-Generaal. Eerst van de afzonderlijke krijgsmacht en vanaf 1970 de krijgsmacht als geheel. 'De Zwaluwenberg' is na zijn vertrek zoveel mogelijk in oorspronkelijke staat gelaten. Ook het ingeligste postzegelvel ter gelegenheid van het gouden jubileum van de *United States Air Force* is nog intact. Z.K.H. Prins Bernhard kreeg dit aangeboden 'als waardering voor zijn bijdrage aan de Amerikaanse luchtmacht en Airpower.' Nu in 2003, laat scheidend IGK De Veer - na vijf jaar wonen en werken - de hoge plafonds en haarden achter zich. Met het bekende 'Er is een tijd van komen en...', relativeert hij zijn vertrek. 'Vol voldoening kijk ik terug op een prachtige periode, met daarbij het voorrecht van zo'n mooie omgeving', zegt De Veer, terwijl hij uit het raam kijkt. Zijn medewerkers gaan hem missen: 'Cees is een echte personeelsman, zo open en geïnteresseerd. Gevoelige zaken raken hem, je ziet hem dan even slikken, iets wat hij in zijn toespraken ook bij anderen weet te bereiken.'

Werkvloer

'Als kleine jongen wilde ik al vlieger worden', vertelt De Veer. 'De Spitfires en Gloster Meteors die door mijn oom als verkeersleider op de Vliegbasis Twenthe werden binnengepraat wakkerden dit verlangen aan. Die vliegtuigen spraken enorm tot de verbeelding. Het liep allemaal net iets anders. Na mijn schooltijd ben ik in 1965 opgekomen bij de Koninklijke Militaire Academie (KMA), maar vlieger worden zat er niet in. Het begon voor mij bij de geleide wapens als *Battery Control Officer* bij 220 Squadron en de 4e Groep Geleide Wapens. Mijn personeelsachtergrond heeft zich gevormd op Gilze-Rijen en Volkel. Via verschillende functies op de KMA en het ministerie kwam ik in 1996 als Directeur Personeel terug bij de luchtmacht. Iedereen heeft de neiging zijn eigen functie te bestempelen als de mooiste. Dat had ik ook als Directeur Personeel (DPKLu), maar IGK bleek uiteindelijk pas echt de mooiste functie. Je kijkt heel breed door de hele defensieorganisatie. Als 'DPKLu' nam ik me vaak voor dagelijks contact te houden met de werkvloer. Een voornemen dat moeilijk te realiseren is. Nu, als IGK, deed ik niet anders. Drie dagen in de week trok ik erop uit om de mensen op de onderdelen en tijdens missies in 'de buitengewesten' te bezoeken. Het is één van de waardevolste elementen van het vak en ook het mooiste. Jouw brede ervaring en inzicht van wat op de werkvloer leeft, speel je door naar de politieke leiding, die dit vier keer per jaar bespreekt in het Politiek Beraad, het hoogste politieke overlegorgaan binnen defensie. In individuele gevallen kun je er voor zorgen dat mensen het geloof in de organisatie hervinden. Dat is meteen de grootste uitdaging: vang de signalen van de werkvloer op en vertaal ze tot aangrijpingspunten, waarmee de politieke het beleid kan aanpassen.'

Bemiddelen

Individuele gevallen worden in principe nooit besproken in het Politiek Beraad. Het Inspectoraat-Generaal der Krijgsmacht, zoals de totale staf wordt genoemd, wijst mensen eerst de weg naar instanties die hen kunnen helpen. 'Als dit niet lukt gaan we zelf bemiddelen. Deze bemiddelingen worden geregistreerd, in 2003 zo'n 350 gevallen', aldus De Veer. 'Pas als er een trend zichtbaar is, een patroon van signalen, leggen we dat voor aan de politieke leiders. Daarnaast baseren we onze adviezen op informatie van de

werkbezoeken. Naar aanleiding van onze adviezen is de afgelopen jaren bijvoorbeeld de voorbereiding bij uitzendingen gewijzigd. De eenheidsgewijze uitzendingen liepen goed, maar aan de individuele uitzendingen schortte nog het een en ander. Verder heeft een betere harmonie in de rechtspositie op zogenoemde paarse werkplekken de frictie opgelost die ontstond door regelingverschillen tussen de krijgsmacht delen. Bemiddelingen bij rechtspositionele en financiële kwesties staan nog steeds hoog in onze top tien. Maar de meeste mensen komen met vragen of klachten over functietoewijzing en verplaatsingen.' Voor zijn opvolger, landmachtgeneraal Ad van Baal, hoopt De Veer dat er een impuls wordt gegeven aan het veteranenbeleid en dat de aansluiting tussen de actieve dienstperiode en de periode van dienstverlating wordt verbeterd.

Luisterend oor

Het afgelopen jaar bracht de reorganisatie veel te weeg. Waar eerst de dreiging van het terugdringen van het personeelsbestand vaag en diffuus was, is de sluiting van onderdelen nu een feit. De Veer merkte dat de mensen zich dit steeds meer realiseren. 'Mijn laatste werkbezoek was aan de Vliegbasis Twenthe. Er heerst vooral ongelof, de mensen blijven hopen op een wonder. Aan de andere kant is er boosheid, de persoonlijke impact en de gevolgen voor het gezin worden duidelijk. Tot slot speelt de onzekerheid, ze vragen zich af wat er met hen gaat gebeuren. Als IGK heb ik dan een luisterend oor voor ze, probeer ik helder en duidelijk uit te leggen hoe de werkelijkheid is en de procedures in elkaar steken. We hebben als defensie bijvoorbeeld spelregels, waarin we afspreken hoe we met mensen omgaan. Als individuele mensen zich tekort gedaan voelen, bestaat de mogelijkheid dit bij de IGK aan te kaarten. Ik ga vervolgens niet de politieke besluitvorming ongedaan maken, daar ben ik heel duidelijk in. Maar het moet net zo duidelijk zijn wat de mensen wel van je kunnen verwachten. Daarom is er onder meer de uitgebreide internetsite www.igk.nl, waar te lezen is wat ik voor ze kan betekenen. Zeker in de komende periode met ingrijpende wijzigingen voor het personeel van de krijgsmacht. Wijzigingen die

verder gaan dan het reduceren van het personeelsbestand. Denk bijvoorbeeld aan *life time employment*, het zeker zijn van een baan voor het leven. De IGK zal in die onzekere tijd een belangrijke rol en functie vervullen.' De Veer is ondanks de drukte die op zijn opvolger zal afkomen overtuigd van het belang van reorganiseren. 'Ik zie de noodzaak er wel van in, maar dat betekent niet dat het geen pijn doet. Na de Koude Oorlog heeft Nederland als één van de eersten ingezien dat de veiligheidssituatie is veranderd en we ons moeten richten op vredes- en humanitaire missies. Met vooruitziende blik hebben we toen de juiste keuzes gemaakt, maar we zitten nu nog met het sluitstuk van die veranderingen. Ornamenten gericht op een grootschalig conflict en mobilisatie van eenheden moesten echt verdwijnen, maar de reductie van onze gevechtskracht gaat erg ver en doet pijn.'

Lichtblauw bloed

Na vijf jaar in een paarse functie stroomt het lichtblauwe luchtmachtbloed nog steeds door de aderen. De Veer: 'Van de 38 jaar bij defensie heb ik natuurlijk een groot deel bij de KLu gewerkt. Daar kijk ik met plezier op terug. Het is een prachtbedrijf met schitterende mensen.' In de wetenschap dat duizenden mensen de organisatie zullen verlaten, relateert de scheidend IGK zijn vertrek en houdt hij zijn afscheid sober. 'Via de Vliegende Hollander wil ik daarom graag al die mensen van de luchtmacht, waar ik met plezier en dankbaarheid aan terug denk, bedanken voor hun steun. Het is een dubbel gevoel om in zo'n turbulente periode afscheid te nemen.' De Veer is er niet de man naar om het 'schip' te verlaten als het zwaar weer wordt. Maar na drie jaar langer te hebben door- gewerkt, wist hij dat het er zat aan te komen. Hij realiseert zich dat een moderne krijgsmacht niet kan overleven zonder de beste schepen, tanks, kanonnen en vliegtuigen. 'Maar', zegt hij terwijl je de personeelsman weer in hem naar boven hoort komen, 'de sleutel tot succes hangt af van de kwaliteit van het personeel. En ik prijs me gelukkig dat ik me tijdens mijn loopbaan bijna uitsluitend met dat personeel heb mogen bezig houden.' ●

Overdracht

Op 11 december droeg luitenant-generaal C. de Veer zijn functie over aan luitenant-generaal der artillerie A.P.P.M. van Baal. Tijdens de overhandiging op 'De Zwaluwenberg' werd de scheidend IGK verrast door een laag overvliegende DC-3 Dakota.

Foto: Peter Wiezoreck

